ו מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנוֹרָה הָיוּ מַקְדִּימִין, וְאַרְבָּעָה כֵלִים בְּיָדָם, הַטֶּנִי וְהַכּוּז וּשְׁתֵּי מַפְתְּחוֹת. הַטֶּנִי דּוֹמֶה לְתַרְקָב גָּדוֹל שֶׁל זָהָב, מַחֲזִיק קַבַּיִן וָחֵצִי, וְהַכּוּז דּוֹמֶה לְקִתּוֹן גָּדוֹל שֶׁל זָהָב. וּשְׁתֵּי מַפְתְּחוֹת, אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת הַשֶּׁחִי, וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כֵּיוָן: **ז** בָּא לוֹ לְפִשְׁפָּשׁ הַצְּפוֹנִי. וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל, אֶחָד בַּצָּפוֹן וְאֶחָד בַּדָּרוֹם. שֶׁבַּדָּרוֹם לֹא נִכְנַס בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם, וְעָלָיו הוּא מְפֹרָשׁ עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל (יחזקאל מד), וַיֹּאמֶר אֵלַי יְיָ, הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא־יָבֹא בוֹ כִּי יְיָ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר. נָטַל אֶת הַמַּפְתֵּחַ וּפָתַח אֶת הַפִּשְׁפָּשׁ, נִכְנַס לַתָּא, וּמִן הַתָּא אֶל הַהֵיכָל, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל. הִגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל הֶעֱבִיר אֶת הַנֶּגֶר וְאֶת הַפּוֹתְחוֹת וּפְתָחוֹ. לֹא הָיָה שׁוֹחֵט הַשּׁוֹחֵט, עַד שֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח: **ח** מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַמַּגְרֵפָה. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶן קָטִין מוּכְנִי לַכִּיּוֹר. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל גְּבִינִי כָּרוֹז. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הֶחָלִיל. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַצִּלְצָל. מִירִיחוֹ (הָיוּ) שׁוֹמְעִין קוֹל הַשִּׁיר. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל הַשּׁוֹפָר. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַף קוֹל שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. מִירִיחוֹ הָיוּ מְרִיחִים רֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן דִּגְלַאי, עִזִּים הָיוּ לְבֵית אַבָּא בְּהַר מִכְוָר, וְהָיוּ מִתְעַטְּשׁוֹת מֵרֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת: **ט** מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, נִכְנַס וְנָטַל הַטֶּנִי וְהִנִּיחוֹ לְפָנָיו, וְהָיָה חוֹפֵן וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וּבָאַחֲרוֹנָה כִּבֵּד אֶת הַשְּׁאָר לְתוֹכוֹ וְהִנִּיחוֹ וְיָצָא. מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן הַמְּנוֹרָה, נִכְנַס וּמָצָא שְׁתֵּי נֵרוֹת מִזְרָחִיּוֹת דּוֹלְקִים, מְדַשֵּׁן אֶת הַשְּׁאָר וּמַנִּיחַ אֶת אֵלּוּ דּוֹלְקִים בִּמְקוֹמָן. מְצָאָן שֶׁכָּבוּ, מְדַשְּׁנָן, וּמַדְלִיקָן מִן הַדּוֹלְקִים, וְאַחַר כָּךְ מְדַשֵּׁן אֶת הַשְּׁאָר. וְאֶבֶן הָיְתָה לִפְנֵי הַמְּנוֹרָה וּבָהּ שָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת, שֶׁעָלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וְהִנִּיחַ אֶת הַכּוּז עַל מַעֲלָה שְׁנִיָּה וְיָצָא:

פרק ד א לֹא הָיוּ כוֹפְתִין אֶת הַטָּלֶה, אֶלָּא מְעַקְּדִין אוֹתוֹ. מִי שֶׁזָּכוּ בָאֵבָרִים, אוֹחֲזִים בּוֹ. וְכָךְ הָיְתָה עֲקֵדָתוֹ, רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם וּפָנָיו לַמַּעֲרָב.

שֻׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִין שֶׁמַּנִּיחִין גּוּף הַבְּהֵמָה עַל הַשֻּׁלְחָן. וְהַשְּׁלֹשָׁה סְדָרִים הָיוּ לִבְהֵמוֹת גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת, וְלָמָּה עָשׂוּ שֻׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ מִפְּנֵי שֶׁהַשַּׁיִשׁ מְצַנֵּן אֶת הַבָּשָׂר שֶׁלֹּא יַסְרִיחַ, וּלְכָךְ לֹא עֲשָׂאוּם מִזָּהָב, שֶׁהַזָּהָב מַרְתִּיחַ וּמַסְרִיחַ.

ו) מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנוֹרָה הָיוּ מַקְדִּימִין קֹדֶם שֶׁשּׁוֹחֲטִין הַתָּמִיד, **וְאַרְבָּעָה כֵלִים בְּיָדָם** א) **הַטֶּנִי** הַיְנוּ הַסַּל שֶׁל זָהָב, שֶׁנּוֹתֵן בָּהּ דֶּשֶׁן הַמִּזְבֵּחַ. ב) **וְהַכּוּז** הַיְנוּ הַקִּיתוֹן, שֶׁנּוֹתֵן בּוֹ דֶּשֶׁן הַמְּנוֹרָה. ג) ד) **וּשְׁתֵּי מַפְתְּחוֹת** לִפְתֹּחַ שְׁנֵי מַנְעוּלִים שֶׁבַּפִּשְׁפָּשׁ הַצְּפוֹנִי, **הַטֶּנִי דּוֹמֶה לְתַרְקָב גָּדוֹל שֶׁל זָהָב** כְּלִי שֶׁמַּחֲזִיק ג' קַבִּין וְהַיְנוּ שֶׁדּוֹמֶה לְג', וְהָאֱמֶת אֵינוֹ **מַחֲזִיק** רַק **קַבַּיִן וָחֵצִי,** שֶׁהָיָה דּוֹפְנוֹ עָב, **וְהַכּוּז דּוֹמֶה לְקִתּוֹן גָּדוֹל שֶׁל זָהָב. וּשְׁתֵּי מַפְתְּחוֹת, אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת הַשֶּׁחִי** שֶׁמַּכְנִיס הַיָּד בַּחוֹר שֶׁבַּקִּיר עַד לְאַמַּת הַשֶּׁחִי וּפוֹתֵחַ בְּיָדוֹ, **וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כֵּיוָן** הַיְנוּ פּוֹתֵחַ מַהֵר בְּלֹא טוֹרַח. **ז) בָּא לוֹ לַפִּשְׁפָּשׁ הַצְּפוֹנִי, וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין** הַיְנוּ שְׁנֵי פְּתָחִים קְטַנִּים **הָיוּ לוֹ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל,** הוּא שַׁעַר הַהֵיכָל, שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי דְלָתוֹת, אֶחָד בִּתְחִלַּת עוֹבִי הַכֹּתֶל, וְאֶחָד בְּסוֹף עוֹבִי הַכֹּתֶל, וְעָבְיוֹ הָיָה שֵׁשׁ אַמּוֹת, וּשְׁנֵי הַפִּשְׁפְּשִׁין הָיוּ רְחוֹקִין קְצָת מִן הַשַּׁעַר. **אֶחָד בַּצָּפוֹן וְאֶחָד בַּדָּרוֹם.** אוֹתוֹ שֶׁבַּדָּרוֹם **לֹא נִכְנַס בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם, וְעָלָיו הוּא מְפֹרָשׁ עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל** הַנָּבִיא (יחזקאל מד, ב) **"וַיֹּאמֶר אֵלַי יְיָ הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא בוֹ כִּי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר"** פֵּרוּשׁ כְּפֵלַת הַלָּשׁוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר, כִּי ה' אֵינוֹ צָרִיךְ לְפֶתַח פָּתוּחַ, וְרַק בָּנָיו צְרִיכִים לִכָּנֵס דֶּרֶךְ פֶּתַח פָּתוּחַ. כְּשֶׁפּוֹתֵחַ דַּלְתוֹת הֵיכָל בַּבֹּקֶר **נָטַל אֶת הַמַּפְתֵּחַ וּפָתַח אֶת הַפִּשְׁפָּשׁ** בַּצָּפוֹן, **נִכְנַס לַתָּא,** וְהוּא לִשְׁכָּה הַפְּתוּחָה לַהֵיכָל, **וּמִן הַתָּא** נִכְנָס **אֶל הַהֵיכָל,** וְהוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הַהֵיכָל **עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל** עַד הַשַּׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁבְּסוֹף עוֹבִי הַכֹּתֶל מִבִּפְנִים. **הִגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל הֶעֱבִיר אֶת הַנֶּגֶר** בָּרִיחַ שֶׁמַּבְרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה, וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים יָתֵד הַנָּעוּץ בַּדֶּלֶת וּבַחוֹר שֶׁבָּאָרֶץ, **וְאֶת הַפּוֹתְחוֹת** הַיְנוּ הֶעֱבִיר הַמַּנְעוּלִים **וּפְתָחוֹ** לְשַׁעַר הַגָּדוֹל, **לֹא הָיָה שׁוֹחֵט הַשּׁוֹחֵט עַד שֶׁשּׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח,** דִּילְפִינַן מִשְּׁלָמִים דִּכְתִיב בֵּיהּ "וּשְׁחָטוֹ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" בִּזְמַן שֶׁהוּא פָּתוּחַ. **ח) מִירִיחוֹ** שֶׁהִיא עִיר הַסְּמוּכָה לִירוּשָׁלַיִם עֲשָׂרָה פַּרְסָאוֹת **הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל** הַצִּיר שֶׁל **שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח,** וְכֵן **מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַמַּגְרֵיפָה** מִין כְּלִי נְגִינָה שֶׁהָיָה בַּמִּקְדָּשׁ, **מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶּן קָטִין** שֵׁם אָדָם וְכֹהֵן גָּדוֹל הָיָה, **מוּכְנִי לַכִּיּוֹר** וְהוּא גַּלְגַּל שֶׁעָשׂוּי כְּדֵי לְשַׁקֵּעַ הַכִּיּוֹר בְּבוֹר הַמַּיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפָּסְלוּ מֵימָיו בְּלִינָה, וּכְשֶׁהָיוּ מַעֲלִין אֶת הַכִּיּוֹר מִן הַבּוֹר הָיָה נִשְׁמָע הַקּוֹל עַד יְרִיחוֹ, וְעָשׂוּ אוֹתוֹ כָּךְ כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמְעוּ כָּל הַכֹּהֲנִים. **מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל גְּבִינִי כָּרוֹז** כֹּהֵן שֶׁהָיָה מַכְרִיז בְּקוֹל בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּכָל בֹּקֶר עִמְדוּ כֹהֲנִים לַעֲבוֹדַתְכֶם. **מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הֶחָלִיל. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַצִּלְצָל** שֶׁהָיָה בֶּן אַרְזָא מַקִּישׁ בּוֹ. **מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשִּׁיר. מִירִיחוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשּׁוֹפָר** שֶׁתּוֹקְעִין כָּל יוֹם בַּמִּקְדָּשׁ. **וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף קוֹלוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. מִירִיחוֹ הָיוּ מְרִיחִין רֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן דִּגְלַאי עִזִּים הָיוּ לְבֵית אַבָּא בְּהַר מִכְוָר** שֵׁם מָקוֹם רָחוֹק מִירוּשָׁלַיִם, **וְהָיוּ מִתְעַטְּשׁוֹת מֵרֵיחַ פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת. ט) מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי נִכְנַס** לַהֵיכָל **וְנָטַל הַטֶּנִי** הַיְנוּ הַסַּל **וְהִנִּיחוֹ לְפָנָיו** עַל הָרִצְפָּה. **וְהָיָה חוֹפֵן** הַדֶּשֶׁן מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי **וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ. וּבָאַחֲרוֹנָה** כְּשֶׁלֹּא הָיָה כְּבָר הַרְבֵּה דֶּשֶׁן וְלֹא יָכוֹל לָקַחַת בְּחָפְנָיו, **כִּבֵּד אֶת הַשְּׁאָר לְתוֹכוֹ** שֶׁל הַטֶּנִי **וְהִנִּיחוֹ** שָׁם **וְיָצָא,** וַעֲדַיִן אֵינוֹ מוֹצִיאוֹ עַד אַחַר זְרִיקַת דַּם הַתָּמִיד שֶׁאָז עוֹשֶׂה הֲטָבַת ב' נֵרוֹת וְגוֹמֵר הַשְׁלָמַת דִּשּׁוּן הַמְּנוֹרָה, וְאָז שְׁנֵי כֹּהֲנִים מוֹצִיאִין זֶה הַכּוּז וְזֶה הַטֶּנִי וְשׁוֹפְכִין הַדֶּשֶׁן אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ וְנִבְלָעִין בִּמְקוֹמָן. **מִי שֶׁזָּכָה בְּדִשּׁוּן הַמְּנוֹרָה נִכְנַס** לַהֵיכָל **וּמָצָא שְׁתֵּי נֵרוֹת מִזְרָחִיּוֹת דּוֹלְקִים, מְדַשֵּׁן אֶת הַשְּׁאָר** חָמֵשׁ נֵרוֹת שֶׁלְּצַד מַעֲרָב, וַאֲפִלּוּ מְצָאָן דּוֹלְקִין מְכַבֶּה אוֹתָן וּמְדַשְּׁנָן **וּמֵנִיחַ אֶת אֵלּוּ** הַשְּׁנֵי נֵרוֹת מִזְרָחִיּוֹת **דּוֹלְקִים בִּמְקוֹמָן,** וְאִם **מְצָאָן שֶׁכָּבוּ** הַב' נֵרוֹת, **מְדַשְּׁנָן וּמַדְלִיקָן מִן הַדּוֹלְקִין,** וְלֹא הָיָה מַחֲלִיף הַפְּתִילוֹת שֶׁלְּעוֹלָם אֵין מְטִיבִין נֵרוֹת מִזְרָחִיּוֹת עַד אַחַר שְׁחִיטַת הַתָּמִיד, כְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין הֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת לַהֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת, דִּכְתִיב (שמות ל, ז) "בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת הַנֵּרוֹת" חַלֵּק הַהֲטָבָה לִשְׁנֵי בְּקָרִים, וּמִשּׁוּם כָּךְ עָבִיד חָמֵשׁ נֵרוֹת מִיָּד לַעֲשׂוֹת רוֹב הַנֵּרוֹת, וְהָא דְּלֹא עָבִיד שִׁית, כִּי אֵין הֲטָבָה פָּחוֹת מִשְּׁתֵּי נֵרוֹת. **וְאַחַר כָּךְ מְדַשֵּׁן אֶת הַשְּׁאָר,** הֲטָבַת חָמֵשׁ נֵרוֹת שֶׁנּוֹתֵן שֶׁמֶן חָדָשׁ וּפְתִילָה חֲדָשָׁה וּמַנִּיחָן עַד הָעֶרֶב וְאָז מַדְלִיק אוֹתָן, וּשְׁתֵּי נֵרוֹת מִזְרָחִיּוֹת מְדַשֵּׁן אַחַר שְׁחִיטַת הַתָּמִיד וּזְרִיקַת דָּמוֹ, וְנֵר רִאשׁוֹנָה מַנִּיחָהּ כְּבוּיָה עַד הָעֶרֶב וְנֵר שְׁנִיָּה שֶׁקְּרוּיָה מַעֲרָבִית, מְדַשֵּׁן וּמֵסִיר הַשֶּׁמֶן וְהַפְּתִילָה וְנוֹתֵן שֶׁמֶן חָדָשׁ וּפְתִילָה חֲדָשָׁה וּמַדְלִיקָהּ מִמִּזְבַּח הָעוֹלָה כְּדֵי לְהַדְלִיק מִמֶּנָּה הַשְּׁאָר, כֵּן פֵּרֵשׁ הָרַע"ב (וְהָרַמְבַּ"ם דֶּרֶךְ אַחֶרֶת יֵשׁ לוֹ שֶׁמַּדְלִיק בַּבֹּקֶר כְּמוֹ שֶׁמַּדְלִיק בָּעֶרֶב, וְעַיֵּן בְּתוֹי"ט). **וְאֶבֶן הָיְתָה לִפְנֵי הַמְּנוֹרָה,** לְפִי שֶׁהַמְּנוֹרָה גְּבוֹהָה י"ח טְפָחִים, **וּבָהּ שָׁלֹשׁ מַעֲלוֹת שֶׁעָלֶיהָ הַכֹּהֵן עוֹמֵד וּמֵיטִיב אֶת הַנֵּרוֹת, וְהֵנִיחַ אֶת הַכּוּז** עִם הַדֶּשֶׁן **עַל מַעֲלָה שְׁנִיָּה וְיָצָא** עַד לְאַחַר זְרִיקַת דַּם הַתָּמִיד, שֶׁאָז עוֹשֶׂה הֲטָבַת שְׁתֵּי נֵרוֹת וְהוֹצִיאוֹ, וְכֵן חֲבֵרוֹ הוֹצִיא אָז הַטֶּנִי.

פֶּרֶק ד א) לֹא הָיוּ כּוֹפְתִין אֶת הַטָּלֶה הַקָּרֵב לַתָּמִיד, וְהַטַּעַם כְּדֵי לֹא לַעֲשׂוֹת כְּחֻקֹּת הַגּוֹיִם, שֶׁהַגּוֹיִם עוֹקְדִין לַעֲבוֹדָה זָרָה שְׁתֵּי יָדַיִם לְעַצְמָן וּשְׁתֵּי רַגְלַיִם לְעַצְמָן, **אֶלָּא מְעַקְּדִין אוֹתוֹ** הַיָּד עִם הָרֶגֶל, כַּעֲקֵדַת יִצְחָק. וְהַגְּרָ"א כָּתַב הַטַּעַם, כְּדֵי לְהַזְכִּיר עֲקֵדַת יִצְחָק. **מִי שֶׁזָּכוּ בָּאֵבָרִים, אוֹחֲזִין בּוֹ** בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה וּמְסַיְּעִין אוֹתוֹ. **וְכָךְ הָיְתָה עֲקֵדָתוֹ, רֹאשׁוֹ לַדָּרוֹם** שֶׁהוּא לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ, לְפִי שֶׁהוּא נִשְׁחָט עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה כְּדִין עוֹלָה, **וּפָנָיו לַמַּעֲרָב** לְצַד הַשְּׁכִינָה, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בֵּית שְׁחִיטָתוֹ כְּלַפֵּי מַעֲרָב, דִּכְתִיב (ויקרא א, יא): "וְשָׁחַט אוֹתוֹ וגו' לִפְנֵי ה'". שֶׁאִם יַרְבִּיץ גְּלָלִים לֹא יִהְיֶה קָרוֹב לַמִּזְבֵּחַ.

משניות מבוארות
מַסֶּכֶת תָּמִיד פֶּרֶק ד
כ"ד סיון

הַשּׁוֹחֵט, עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. שֶׁל שַׁחַר הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן צְפוֹנִית מַעֲרָבִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה. שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה. שָׁחַט הַשּׁוֹחֵט, וְקִבֵּל הַמְקַבֵּל. בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, וְנוֹתֵן מִזְרָחָה צְפוֹנָה. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, וְנוֹתֵן מַעֲרָבָה דְרוֹמָה. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית: **ב** לֹא הָיָה שׁוֹבֵר בּוֹ אֶת הָרֶגֶל, אֶלָּא נוֹקְבוֹ מִתּוֹךְ עַרְכּוּבוֹ וְתוֹלֶה בוֹ. הָיָה מַפְשִׁיט וְיוֹרֵד עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לֶחָזֶה. הִגִּיעַ לֶחָזֶה, חָתַךְ אֶת הָרֹאשׁ וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בוֹ. חָתַךְ אֶת הַכְּרָעַיִם וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָהֶן. מֵרֵק אֶת הַהֶפְשֵׁט. קָרַע אֶת הַלֵּב וְהוֹצִיא אֶת דָּמוֹ. חָתַךְ אֶת הַיָּדַיִם וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָהֶן. עָלָה לָרֶגֶל הַיְמָנִית, חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ, וּשְׁתֵּי בֵיצִים עִמָּהּ. קְרָעוֹ, וְנִמְצָא כֻלּוֹ גָּלוּי לְפָנָיו. נָטַל אֶת הַפֶּדֶר וּנְתָנוֹ עַל בֵּית שְׁחִיטַת הָרֹאשׁ מִלְמַעְלָן. נָטַל אֶת הַקְּרָבַיִם וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָהֶם לַהֲדִיחָן. וְהַכְּרֵס מְדִיחִין אוֹתָהּ בְּבֵית מְדִיחִין כָּל צָרְכָּהּ. וְהַקְּרָבַיִם מְדִיחִין אוֹתָן שְׁלֹשָׁה פְעָמִים בְּמִעוּטָה, עַל שֻׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִים: **ג** נָטַל אֶת הַסַּכִּין וְהִפְרִישׁ אֶת הָרֵיאָה מִן הַכָּבֵד, וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד מִן הַכָּבֵד, וְלֹא הָיָה מְזִיזָהּ מִמְּקוֹמָהּ. נָקַב אֶת הֶחָזֶה וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בוֹ. עָלָה לַדֹּפֶן הַיְמָנִית, הָיָה חוֹתֵךְ וְיוֹרֵד עַד הַשִּׁדְרָה, וְלֹא הָיָה נוֹגֵעַ בַּשִּׁדְרָה, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִשְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת. חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ, וְהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָהּ. בָּא לוֹ לַגֵּרָה, וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת מִכָּאן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת מִכָּאן. חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ, וְהַקָּנֶה וְהַלֵּב וְהָרֵיאָה תְּלוּיִים בָּהּ. בָּא לוֹ לַדֹּפֶן הַשְּׂמָאלִית, וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְמַעְלָן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְּמַטָּן. וְכָךְ הָיָה מַנִּיחַ בַּחֲבֶרְתָּהּ. נִמְצָא מַנִּיחַ בִּשְׁתֵּיהֶן שְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְמַעְלָן וּשְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְּמַטָּן. חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ, וְהַשִּׁדְרָה עִמָּהּ, וְהַטְּחוֹל תָּלוּי בָּהּ, וְהִיא הָיְתָה גְדוֹלָה, אֶלָּא שֶׁל יָמִין קוֹרִין גְּדוֹלָה, שֶׁהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָהּ. בָּא לוֹ לָעֹקֶץ, חוֹתְכוֹ וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בוֹ, וְאַלְיָה וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁתֵּי כְלָיוֹת עִמּוֹ. נָטַל רֶגֶל הַשְּׂמָאלִית וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ. נִמְצְאוּ כֻלָּן עוֹמְדִין בַּשּׁוּרָה וְהָאֵבָרִים בְּיָדָם. הָרִאשׁוֹן, בָּרֹאשׁ וּבָרֶגֶל. הָרֹאשׁ בִּימִינוֹ, וְחָטְמוֹ כְּלַפֵּי זְרוֹעוֹ, וְקַרְנָיו בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו, וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ מִלְמַעְלָן, וְהַפֶּדֶר נָתוּן עָלֶיהָ. וְהָרֶגֶל שֶׁל יָמִין בִּשְׂמֹאלוֹ, וּבֵית עוֹרוֹ לַחוּץ. הַשֵּׁנִי, בִּשְׁתֵּי יָדַיִם. שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ, שֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ, וּבֵית עוֹרָן לַחוּץ. הַשְּׁלִישִׁי, בָּעֹקֶץ וּבָרֶגֶל. הָעֹקֶץ בִּימִינוֹ, וְהָאַלְיָה מְדֻלְדֶּלֶת בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו, וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת עִמּוֹ, הָרֶגֶל שֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ, וּבֵית עוֹרוֹ לַחוּץ. הָרְבִיעִי, בֶּחָזֶה וּבַגֵּרָה. הֶחָזֶה בִּימִינוֹ, וְהַגֵּרָה בִּשְׂמֹאלוֹ, וְצַלְעוֹתֶיהָ בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו. הַחֲמִישִׁי, בִּשְׁתֵּי דְפָנוֹת. שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ,

הַשּׁוֹחֵט עוֹמֵד בַּמִּזְרָח וּפָנָיו לַמַּעֲרָב, כַּטַּעַם הַנִּזְכָּר, וְגַם שֶׁלֹּא יְהֵא אֲחוֹרָיו נֶגֶד הַהֵיכָל. תָּמִיד **שֶׁל שַׁחַר הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן צְפוֹנִית מַעֲרָבִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה,** הַיְנוּ קְצָת רָחוֹק מִן הַמִּזְבֵּחַ, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּזְבֵּחַ גָּבוֹהַּ וּמַאֲפִיל צִלּוֹ, לְפִי שֶׁבַּבֹּקֶר חַמָּה בַּמִּזְרָח וְזוֹרַחַת כְּנֶגְדָּהּ לַמַּעֲרָב, וְהַכָּתוּב אוֹמֵר (שמות כט, לח): "שְׁנַיִם לַיּוֹם" כְּנֶגֶד הַיּוֹם, כְּלוֹמַר כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ קָרוּי יוֹם, **וְשֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם** שֶׁחַמָּה בַּמַּעֲרָב וּמְאִירָה כְּנֶגֶד הַמִּזְרָח, **הָיָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה, שָׁחַט הַשּׁוֹחֵט** אֶת הַתָּמִיד **וְקִבֵּל הַמְקַבֵּל** הַדָּם וְעָמַד בִּשְׁעַת קַבָּלַת הַדָּם כְּנֶגֶד הַשּׁוֹחֵט בַּאֲלַכְסוֹן וּמְצַדֵּד עַצְמוֹ לְצַד דָּרוֹם, וְאָז עָמַד בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית צְפוֹנִית. **בָּא לוֹ לְקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית וְנוֹתֵן מִזְרָחָה צְפוֹנָה** וְזוֹרֵק הַדָּם בִּכְלִי לְמַטָּה מֵחוּט הַסִּקְרָא, מַתָּנָה אַחַת שֶׁהֵם שְׁתַּיִם, שֶׁזּוֹרֵק עַל הַקֶּרֶן וְעַל יְדֵי זֶה מַגִּיעַ הַדָּם לְמִזְרָח וְלַצָּפוֹן, הִגִּיעַ **מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית וְנוֹתֵן** עוֹד מַתָּנָה בְּקֶרֶן **מַעֲרָבָה דְּרוֹמָה,** נִמְצָא שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. **שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית. ב) לֹא הָיָה שׁוֹבֵר בּוֹ אֶת הָרֶגֶל** כְּדֶרֶךְ שֶׁהַטַּבָּחִים עוֹשִׂים שֶׁמְּחַתְּכִין אֶת הָרֶגֶל עִם הָעוֹר שֶׁבּוֹ, **אֶלָּא נוֹקְבוֹ מִתּוֹךְ עַרְכּוּבוֹ** אַרְכּוּבוֹ **וְתוֹלֶה בּוֹ,** וּמַפְשִׁיט הָרֶגֶל עִם שְׁאָר הַבְּהֵמָה, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּגַם הָרֶגֶל בִּכְלַל הַהֶפְשֵׁט, קֹדֶם נִתּוּחַ. **הָיָה מַפְשִׁיט וְיוֹרֵד עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לֶחָזֶה. הִגִּיעַ לֶחָזֶה, חָתַךְ אֶת הָרֹאשׁ** לְפִי שֶׁאֵינוֹ בִּכְלַל הֶפְשֵׁט **וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בוֹ** לְהוֹלִיכוֹ לַמִּזְבֵּחַ. **חָתַךְ אֶת הַכְּרָעַיִם** הַיְנוּ רַגְלֵי הַבְּהֵמָה, **וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן. מֵרַק** הַיְנוּ גָּמַר **אֶת הַהֶפְשֵׁט** נֶגֶד הֶחָזֶה וְהַצַּוָּאר וְסוֹף הַיָּדַיִם. **קָרַע אֶת הַלֵּב וְהוֹצִיא אֶת דָּמוֹ חָתַךְ אֶת הַיָּדַיִם** הַיְנוּ ב' רַגְלַיִם רִאשׁוֹנִים חוֹתְכָן **וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן. עָלָה לָרֶגֶל הַיְמָנִית חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ וּשְׁתֵּי בֵיצִים עִמָּהּ. קְרָעוֹ וְנִמְצָא כֻלּוֹ גָּלוּי לְפָנָיו,** כֵּיוָן שֶׁנָּטַל רֶגֶל יְמָנִית יָכוֹל לִרְאוֹת בִּפְנִים. **נָטַל אֶת הַפֶּדֶר** הַיְנוּ הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב **וּנְתָנוֹ עַל בֵּית שְׁחִיטַת הָרֹאשׁ מִלְמַעְלָן** דֶּרֶךְ כָּבוֹד שֶׁל מַעְלָה, שֶׁלֹּא יֵרָאֶה לִכְלוּךְ דַּם הַשְּׁחִיטָה. **נָטַל אֶת הַקְּרָבַיִם וּנְתָנָן לְמִי שֶׁזָּכָה בָּהֶן לַהֲדִיחָן,** דִּכְתִיב (ויקרא א, ט): "וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם". **וְהַכְּרֵס מְדִיחִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַמְּדִיחִין כָּל צָרְכָּהּ,** כַּמָּה שֶׁצָּרִיךְ, לְפִי שֶׁיֵּשׁ בָּהּ הַרְבֵּה טִנּוּפוֹת. וְהֵיכָן מְדִיחִין אוֹתָהּ בַּלִּשְׁכָּה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ, וְלֹא עִם שְׁאָר קְרָבַיִם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטַּנְּפוּ. **וְהַקְּרָבַיִם מְדִיחִין אוֹתָן שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים בְּמִעוּטָה,** הַיְנוּ לְכָל הַפָּחוֹת שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים, שֶׁאֵין הָרְעִי יוֹצֵא מֵהֶן אֶלָּא בְּדוֹחַק לְפִי שֶׁהֵן דַּקִּים, וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף לַהֲדִיחָן מוֹסִיף. וְהֵיכָן מְדִיחִין אוֹתָן **עַל שֻׁלְחָנוֹת שֶׁל שַׁיִשׁ שֶׁבֵּין הָעַמּוּדִים** כִּדְלְעֵיל פֶּרֶק ג מִשְׁנָה ה. עַד כָּאן עֲדַיִן לֹא הָיָה צָרִיךְ סַכִּין, שֶׁהַפֶּדֶר וּקְרָבַיִם נוֹטְלִין בְּלֹא סַכִּין. **ג) נָטַל אֶת הַסַּכִּין וְהִפְרִישׁ אֶת הָרֵאָה מִן הַכָּבֵד, וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד** הָיָה מַפְרִישׁ **מִן הַכָּבֵד** הַיְנוּ כְּשֶׁחוֹתְכִין הַכָּבֵד וּמַפְרִישִׁין אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ נִשְׁאַר מְעַט כָּבֵד מִן הָעֹקֶץ אֵצֶל הַכְּלָיוֹת. **וְלֹא הָיָה מְזִיזָהּ** לְאֶצְבַּע הַכָּבֵד **מִמְּקוֹמָהּ,** שֶׁהֲרֵי הִיא הָיְתָה קְרֵבָה עִם הָעֹקֶץ, וְהָאַלְיָה וְהַכָּבֵד הָיוּ עִם הַדֹּפֶן הַשְּׂמָאלִי, וְהָרֵאָה עִם הַגֵּרָה וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת עִמָּהּ. **נִקֵּב אֶת הֶחָזֶה** שֶׁהֶחָזֶה עַל הַדְּפָנוֹת כְּמִין אֹהֶל, וּכְשֶׁנִּטְּלָה מִשָּׁם הֲוֵי כְּמוֹ נֶקֶב, **וּנְתָנוֹ** לֶחָזֶה **לְמִי שֶׁזָּכָה בּוֹ. עָלָה לַדֹּפֶן הַיְמָנִית, הָיָה חוֹתֵךְ וְיוֹרֵד עַד הַשִּׁדְרָה, וְלֹא הָיָה נוֹגֵעַ בַּשִּׁדְרָה,** דְּהַשִּׁדְרָה נִשְׁאֶרֶת שְׁלֵמָה בְּדֹפֶן שְׂמֹאל, **עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִשְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת, חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ וְהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָהּ,** שֶׁחוֹתֵךְ הַצְּלָעוֹת יַחַד עִם הַכָּבֵד שֶׁבְּצִדָּהּ, וְהִשְׁאִיר ב' צְלָעוֹת לְמַעְלָה וּב' לְמַטָּה לְיַד הָעֹקֶץ. **בָּא לוֹ לַגֵּרָה** הַיְנוּ לַצַּוָּאר **וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת מִכָּאן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת מִכָּאן,** שֶׁהֵם נִשְׁאֲרוּ בְּשָׁעָה שֶׁחָתַךְ עַד הַשִּׁדְרָה, **חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ וְהַקָּנֶה וְהַלֵּב וְהָרֵאָה תְּלוּיִם בָּהּ. בָּא לוֹ לַדֹּפֶן הַשְּׂמָאלִית וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְמַעְלָן וּשְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת מִלְּמַטָּן, וְכָךְ הָיָה מַנִּיחַ בַּחֲבֶרְתָּהּ,** הַיְנוּ בְּצַד יָמִין גַּם כֵּן הִנִּיחַ שְׁתֵּי צְלָעוֹת רַכּוֹת. **נִמְצָא מַנִּיחַ בִּשְׁתֵּיהֶן שְׁתַּיִם מִלְמַעְלָן וּשְׁתַּיִם שְׁתַּיִם מִלְּמַטָּן,** בֵּין בְּדֹפֶן יָמִין וּבֵין בְּדֹפֶן שְׂמֹאל. **חֲתָכָהּ וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ וְהַשִּׁדְרָה עִמָּהּ וְהַטְּחוֹל תָּלוּי בָּהּ. וְהִיא הָיְתָה גְּדוֹלָה** יוֹתֵר, **אֶלָּא שֶׁל יָמִין קוֹרִין גְּדוֹלָה** מִפְּנֵי **שֶׁהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָהּ,** הַיְנוּ כֵּיוָן שֶׁתָּלוּי בָּהּ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִּכְלַל הַדֹּפֶן לְכָךְ נִקְרֵאת גְּדוֹלָה. וְהַגְּרָ"א כָּתַב שֶׁבֶּאֱמֶת דֹּפֶן הַשְּׂמָאלִי הָיָה יוֹתֵר גָּדוֹל, מִפְּנֵי שֶׁהָיְתָה שָׁם הַשִּׁדְרָה, אֶלָּא שֶׁל יָמִין קוֹרִין גְּדוֹלָה מִפְּנֵי שֶׁהַכָּבֵד תְּלוּיָה בָהּ, וְעַל יְדֵי הַכָּבֵד הָיָה שֶׁל יָמִין גְּדוֹלָה. **בָּא לוֹ לָעֹקֶץ** הַיְנוּ לַזָּנָב **חוֹתְכוֹ וּנְתָנוֹ לְמִי שֶׁזָּכָה בוֹ, וְאַלְיָה וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת עִמּוֹ,** וְכֵן ב' צְלָעוֹת שֶׁמִּכָּאן וּמִכָּאן וְלֹא חָשׁ לְפָרְשָׁן דְּהֵם נִקְרָאִין כַּנְפֵי הָעֹקֶץ. **נָטַל רֶגֶל הַשְּׂמָאלִי** שֶׁנִּשְׁאַר יְחִידִי **וּנְתָנָהּ לְמִי שֶׁזָּכָה בָהּ, נִמְצָא כֻּלָּן עוֹמְדִין בַּשּׁוּרָה וְהָאֵבָרִים בְּיָדָם, הָרִאשׁוֹן בָּרֹאשׁ וּבָרֶגֶל, הָרֹאשׁ בִּימִינוֹ וְחוֹטְמוֹ כְּלַפֵּי זְרוֹעוֹ וְקַרְנָיו בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו וּבֵית שְׁחִיטָתוֹ מִלְמַעְלָן וְהַפֶּדֶר נָתוּן עָלֶיהָ,** שֶׁלֹּא יֵרָאֶה לִכְלוּךְ הַשְּׁחִיטָה, **וְהָרֶגֶל שֶׁל יָמִין בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרוֹ לַחוּץ,** הַיְנוּ הַמָּקוֹם שֶׁמַּפְשִׁיטִין שָׁם אֶת הָעוֹר, וְהוּא סָמוּךְ לְרָאשֵׁי הָאֶצְבָּעוֹת. **הַשֵּׁנִי** בִּשְׁתֵּי יָדַיִם יַד שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ וְיַד **שֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ, וּבֵית עוֹרָן לַחוּץ, הַשְּׁלִישִׁי בָּעֹקֶץ וּבָרֶגֶל, הָעֹקֶץ בִּימִינוֹ וְהָאַלְיָה מְדֻלְדֶּלֶת בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו,** כְּדֵי שֶׁיְּהֵא נֶאֱחָז שָׁם, **וְאֶצְבַּע הַכָּבֵד וּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת עִמּוֹ, הָרֶגֶל שֶׁל שְׂמֹאל בִּשְׂמֹאלוֹ וּבֵית עוֹרוֹ לַחוּץ. הָרְבִיעִי בֶּחָזֶה וּבַגֵּרָה, הֶחָזֶה בִּימִינוֹ וְהַגֵּרָה בִּשְׂמֹאלוֹ, וְצַלְעוֹתֶיהָ בֵּין אֶצְבְּעוֹתָיו. הַחֲמִישִׁי בִּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת שֶׁל יָמִין בִּימִינוֹ**